

zorg

voor het leven

jaargang 36 | nummer 2 | juni 2018

**Orgaandonatie
voor dummies P4**

**Henk lubbers stond zijn
nier af aan een vreemde P8**

**Je gunt je
kinderen een
gezonde papa P2**

Orgaandonatie

npvzorg.nl

‘Een heel ander leven’

Het verhaal van Jeroen van Setten (31) is om meer dan één reden uniek. Drie keer doneerde een familielid hem een nier, drie keer werd het orgaan afgestoten. Een vierde transplantatie was nodig - ditmaal met een speciale voor- en nabehandeling. Daar hing een prijskaartje aan van een kleine twee ton. Het geld kwam in recordtijd binnen. De nieuwe nier, die Jeroen begin 2017 kreeg, doet het wonderlijk goed.

Dochter Jade (1) houdt haar middagslaapje, Mirre (3) speelt afwisselend binnen en buiten. Jeroen, die drie dagen per week werkt als verpleegkundige in het Admiraal De Ruyter Ziekenhuis in Goes, heeft een papadag. Zo gaat het in talloze Nederlandse huishoudens, maar de Van Setten durfden daar lange tijd nauwelijks van te dromen. ‘We worden steeds meer een gewoon, burgerlijk gezinnetje en we genieten ervan!’, schreef Corma vorig jaar in haar afsluitende blog. Daarmee werd het einde gemarkeerd van een spannende periode vol wachten, hopen en bidden. Jeroen werd geboren met vergroeide urinewegen; één nier was onbruikbaar, de functie van de andere liep steeds verder terug. Op zijn achttiende kreeg hij een nier van zijn vader, die na vier jaar werd afgestoten. Jeroen begon met buikdialyse. Twee jaar later ontving hij een nier van zijn opa, met hetzelfde verloop. Ook een nier van zijn zus werd afgestoten. Het betekende uiteindelijk drie keer per week hemodialyse, intensief en vermoeiend. Een nieuwe behandeling kwam in beeld, waarbij vóór de transplantatie desensibilisatie plaatsvindt (daarbij worden antistoffen uit het bloed gefilterd) en na de ingreep een medicijn wordt ingezet om afstoting te voorkomen. De kosten voor de transplantatie worden vergoed, die van de voor- en nabehandeling niet. Er werd een stichting opgericht om het benodigde bedrag (zo’n € 180.000) bij elkaar te sprokkelen. Al een aantal jaren terug had Jeroens vader een oproep gedaan om een nier af te staan, wat zo’n 150 potentiële donoren opleverde.

Lege flessen

En toen dus de crowdfunding. De eerste avond stond de teller al op € 1.000 en het werd alleen maar gekker. Lege flessen, knipbeurten, workshops – aan initiatieven geen gebrek. Binnen zes weken was het streefbedrag binnen. De rest is geschiedenis. ‘We zijn twee keer een nieuw leven verder’, schreef Corma. ‘We hebben opnieuw een prachtige dochter gekregen en we hebben door de nieuwe nier echt een ander leven gekregen.’

Ontlading

‘Een heel ander leven’, beaamt Jeroen, voor wie het soms nog allemaal een droom is. ‘Ook voor de kinderen zijn we zo dankbaar. Je gunt ze een gezonde papa.’ Kort na de transplantatie waren er nog spannende momenten; het blijft oppassen voor infecties. Maar de nier blijkt ‘wel een stootje te kunnen hebben.’ Dat geeft vertrouwen. ‘De avond voor de transplantatie hoorde ik dat de antistoffen op het goede niveau waren. Er werd toen een medicijn gegeven dat alleen toegediend mocht worden als die antistoffen voldoende waren gezakt. Op dat moment wisten we dat de transplantatie zou doorgaan. Dat gaf een grote ontlasting: nu was het echt zover!’

Belangeloos

De donor, met wie het overigens uitstekend gaat, was ditmaal geen familielid. Wel een bekende. ‘De man was zelf arts, en gaf leiding aan de kerkelijke jeugdvereniging waar ik destijds lid van was. Hij heeft zijn nier volslagen belangeloos afgestaan; we voelen geen verplichting naar hem toe. Overigens hebben we nog steeds goed contact. De donor wist heel goed waar hij aan begon. Beroepshalve heeft hij meegemaakt hoeveel voldoening het de nabestaanden kan geven als er dankzij de organen van één overledene soms vijf mensen opknappen. Het klinkt misschien cru, maar overlijden zouden ze toch. Onze tijd is bepaald, het feit dat het lichaam soms nog aan een machine gekoppeld is, doet daar niets aan af.’

Tempel

Dat Jeroen een groot voorstander is van orgaandonatie, hoeft geen betoog. De onverschillige of afwerende houding van veel medechristenen verbaast hem, al kan hij de achtergrond ervan wel begrijpen. Een argument als ‘je lichaam is een tempel van de Heilige Geest’ (en dus zouden er geen organen uit mogen worden verwijderd) overtuigt hem niet. ‘Het één sluit het ander toch niet uit? En bovendien: dat geldt dan toch ook voor het lichaam van de ontvanger?’

Fabels

Het voordeel van de nieuwe, omstreden donorwet is dat je nu gedwongen wordt een keus te maken. ‘Tientallen jaren lang hebben velen er niet of nauwelijks over nagedacht. Het is natuurlijk ook confronterend, want je hebt het over je eigen levenseinde. Je zult ook de vraag moeten beantwoorden: ben ik bereid te sterven?’

Jeroen van Setten heeft moeite met de toon van de discussie, ook in christelijk Nederland. ‘Er doen veel fabels de ronde, die vrij snel worden overgenomen. Critici van de nieuwe wet beweren dat de overheid gaat bepalen wat er na je dood met je lichaam gebeurt. Dat is echt niet zo, er wordt erg zorgvuldig te werk gegaan.’

Een uitgebreide versie van dit interview is te vinden op onze site:

www.npvzorg.nl/nieuws/niertransplantatie

Zie ook:

www.eenniervoorjeroen.nl

‘Je gunt je kinderen een gezonde papa’

Foto: Willemine Buijs

Ter navolging

Op het moment dat u dit leest zitten mijn wittebroodsweken bij de NPV er ruimschoots op. Een nieuwe functie is intensief, maar ik voel mij al prettig ingeburgerd. Vooral door de enthousiasmerende betrokkenheid van alle medewerkers.

Inmiddels heb ik ook de nodige contacten buiten kantoor gehad. Met vrijwilligers en bestuurders, maar ook met andere NPV-relaties, zoals ondernemers. Wat wordt er veel gedaan vóór het kwetsbare leven. Niet praten over een participatiesamenleving, maar oog en oor hebben voor mensen die zich soms niet gezien weten.

Een bijzondere vorm van naastenliefde betreft orgaandonatie. Over dit actuele thema reikt deze ZORG veel ter overdenking aan. Wat betekent het om een nier of een ander orgaan te doneren tijdens je leven? Henk Lubberts doneerde zowel een nier als een deel van zijn lever en vertelt er openhartig over.

Mijn eerste lezing voor een NPV-afdeling is eveneens een feit. Ook over een actueel thema, namelijk genderneutraliteit, waarbij het man- of vrouw-zijn steeds vloeibaarder wordt. Mensen die worstelen met hun geslachtelijke identiteit moeten we in de armen sluiten. Gelukkig speelt de NPV hierop in via haar advieslijn, tegenwoordig zelfs via chatten. Tegelijkertijd behoren wij de onderliggende ideologie te ontmaskeren. De door God aangereikte scheppingsordeningen, waar- onder het verschil tussen man en vrouw, mogen niet weg-gepoetst worden. Dit onderscheid is geen juk dat door de cultuur is opgelegd, maar een beschermend patroon dat God schenkt aan gezin en samenleving. Hier past een helder geluid. Vanuit de NPV, maar ook vanuit de kerken. Ontmaskerend, liefdevol en ontwapenend.

Dr. W. Aalders (1909-2005) geeft de toon aan: 'Het domein van de vader der leugenen is in de geschiedenis het domein van het schemerdonker, waarin waarheid en leugen vervloeien; maar het rijk van Christus is het rijk van het licht, waarin waar en onwaar scherp en duidelijk onderscheiden worden.'

Ter navolging!

Diederik van Dijk - directeur

Orgaandonatie voor dummies

Als één van je organen minder goed werkt, merk je de gevolgen al snel. Vaak helpt medicatie om het probleem (deels) te verhelpen, maar soms is een orgaan zo beschadigd dat het niet meer te herstellen is. Dat kan je leven in gevaar brengen. **Orgaantransplantatie is dan noodzakelijk.**

Wat is orgaandonatie?

- **Orgaandonatie:** het geven van een orgaan/ weefsel aan iemand anders.
- **Organen:** hart, lever, nieren, longen, dunne darm en alvleesklier. Zonder deze organen kan niemand lang in leven blijven.
- **Weefsels:** hoornvliezen, huidweefsel, botweefsel, kraakbeen en pezen en bepaalde bloedvaten. Deze weefsels verbeteren de kwaliteit van leven.

Orgaandonatie

Donatie bij leven

Bloed of stamcellen

Deze vorm van donatie is eenvoudig.

Organen

Een nier of een deel van de lever. Je kunt een orgaan afstaan aan een bekende, maar ook aan een onbekend persoon (Samaritaanse donatie). Deze vorm van donatie is ingrijpender.

Donatie na overlijden

Non-heartbeating donor

Iemand is overleden, het hart klopt niet meer.

De persoon kan weefsel afstaan. Als iemand in het ziekenhuis overlijdt, is het mogelijk om bepaalde organen af te staan, omdat deze dan snel uitgenomen kunnen worden. Het gaat dan om organen zoals de nieren, lever en longen.

Heartbeating donor

Iemand is overleden, maar het hart wordt kunstmatig op gang gehouden. De persoon ligt nog aan de beademing, maar is hersendood.

De organen blijven hierdoor geschikt voor donatie omdat de bloedcirculatie kunstmatig op gang gehouden wordt. Op deze manier kunnen organen als hart, lever, longen, alvleesklier, nieren en dunne darm worden afgestaan.

WAT GAAT ER VERANDEREN?

In 2020 gaat de nieuwe donorwet in. Iedereen van 18 jaar en ouder krijgt een brief met een donorformulier en de vraag zijn of haar keuze vast te leggen. Wie niet reageert op deze (herhaalde) oproep, wordt geregistreerd als 'geen bezwaar' hebbend tegen donatie van organen en weefsels. Ben je al geregistreerd, dan blijft je registratie gewoon geldig.

De procedure bij een heartbeating donor:

- De arts spreekt met de familie: er is geen kans meer op herstel, de persoon zal overlijden. Hij of zij brengt ook orgaan- donatie ter sprake.
- De arts kijkt in het donorregister: heeft de patiënt een keuze vastgelegd?
- De arts bespreekt de keuze van de patiënt met de naasten.
- De arts onderzoekt of de patiënt hersendood is. In Nederland gelden heel precieze afspraken over de regels waaraan artsen zich moeten houden om te bepalen of iemand hersendood is (hersendoodprotocol). Als dat is geconstateerd, is dat het officiële tijdstip waarop de dood wordt vastgesteld. (Zie ook pag. 6 en 7: Is hersendood wel echt dood?)
- De transplantatiecoördinator komt naar het ziekenhuis. Hij of zij zorgt dat de donatieprocedure goed verloopt en houdt contact met de nabestaanden.
- Een andere arts voert de donoroperatie uit. Daarna gaat het lichaam terug naar de familie.

Welke keuzes zijn er?

In het donorregister in vier keuzeopties:

- 1 Ja, ik geef toestemming
- 2 Nee, ik geef geen toestemming
- 3 Mijn partner of familie beslist
- 4 De door mij gekozen persoon beslist

Je kunt je keuze vastleggen via **www.donorregister.nl** of door een donorformulier in te vullen.

Ali van Dijk

Vraag en Antwoord

'Is hersendood wel écht dood?'

Nu er een ander registratiesysteem komt voor orgaandonatie wordt er veel over geschreven. De volgende vraag vind ik erg moeilijk: is iemand die hersendood is ook echt overleden? Ik lees daarover tal van meningen en ervaringen.

Het is allereerst belangrijk om te weten wat het begrip 'hersendood' inhoudt.

Hersendood wordt alleen met onderzoeken vastgesteld als iemand orgaandonor kan zijn. Het gaat dan om mensen met zeer ernstig hersenletsel die op de ic liggen. Pas als met verschillende testen is aangetoond dat alle hersendelen/-functies onherstelbaar zijn uitgevallen, kun je echt zeggen dat de patiënt hersendood is. Dit is onomkeerbaar. In de praktijk wordt het begrip soms ook voor andere situaties gebruikt. Dat geeft verwarring. Stel: iemand ligt op de ic, het perspectief is erg slecht. De arts geeft aan dat de hersenen zo beschadigd zijn dat herstel niet meer is te verwachten. Daarom wordt besloten de behandeling te staken. Soms wordt dit ook hersendood genoemd. Het is dan echter niet met onderzoek vastgesteld of dit echt zo is. Incidenteel zou de situatie omkeerbaar kunnen zijn. Een andere situatie: een patiënt ligt in coma. Daarbij is er uitval van belangrijke hersendelen, zoals die delen die verantwoordelijk zijn voor het bewustzijn. Belangrijke hersendelen functioneren echter wél. Een persoon in coma is daarom niet hersendood.

Reflexen

Bij hersendood is de centrale aansturing voor het lichaam uitgevallen. Wel kunnen bloedsomloop en ademhaling nog een poosje kunstmatig in stand worden gehouden, waardoor organen blijven functioneren. Ook kunnen er reflexen zijn vanuit het ruggenmerg. Een voorbeeld ter verduidelijking: als je een kip doodt door haar kop eraf te hakken, kan zij nog een poosje op reflexen blijven lopen. De meesten zullen het erover eens zijn dat deze kip niet meer leeft. Zo kunnen er ook bij een mens functies in stand gehouden worden terwijl de aansturing vanuit de hersenen is uitgevallen. Bij hersendood is de centrale aansturing uitgevallen, evenals dat gedeelte van het lichaam dat zo bepalend is voor wie je als persoon bent. Daarom wordt gesteld dat iemand, medisch en juridisch gezien, is overleden als hij hersendood is.

Emotionele impact

Nu kan het heel moeilijk zijn om het werkelijk zo te zien. Als iemand nog beademd wordt, lijkt het alsof hij nog leeft: de kleur is normaal, hij voelt warm aan, de borstkas gaat op een neer, het hart klopt nog. Dat kan twijfel oproepen: ben je wel echt overleden als je hersendood bent, maar nog niet alle processen in het lichaam tot stilstand zijn gekomen? Dat druist in tegen het 'gewone' beeld dat we hebben bij het overlijden. Mede om die reden is de emotionele impact voor de naasten om in te stemmen met orgaandonatie groot. Dit vraagt zorgvuldigheid in de begeleiding, tijd en ruimte voor uitleg.

Mysterie

Een andere belangrijke vraag is deze: wanneer verlaat de ziel het lichaam? Is dit op het moment dat iemand hersendood is, of pas als alle lichaamsfuncties zijn uitgevallen? De ziel kunnen we niet wetenschappelijk aantonen; het gaat om een mysterie dat zich aan onze ogen onttrekt. Verbinding tussen ziel en lichaam wordt veelal gekoppeld aan het functioneren van de hersenen. Een logische consequentie van die overtuiging is dat de ziel het lichaam verlaat op het moment dat iemand hersendood is. Als je deze overtuiging niet deelt, is het doneren van organen na het vaststellen van de hersendood (waarbij lichaamsfuncties kunstmatig in stand worden gehouden) niet passend. Overigens blijven er ook dan nog mogelijkheden over voor donatie van bepaalde organen en weefsels.

Een onderwerp dat met veel emoties is omgeven. Begrijpelijk! Het gaat om leven en dood. In alles blijft het belangrijk om respect te hebben voor ieders keuze. Respect als men uit naastenliefde donor wil zijn. En respect als men deze keuze niet kan maken. Welke keuze u, zorgvuldig afwegend, ook maakt - het is een goede keuze

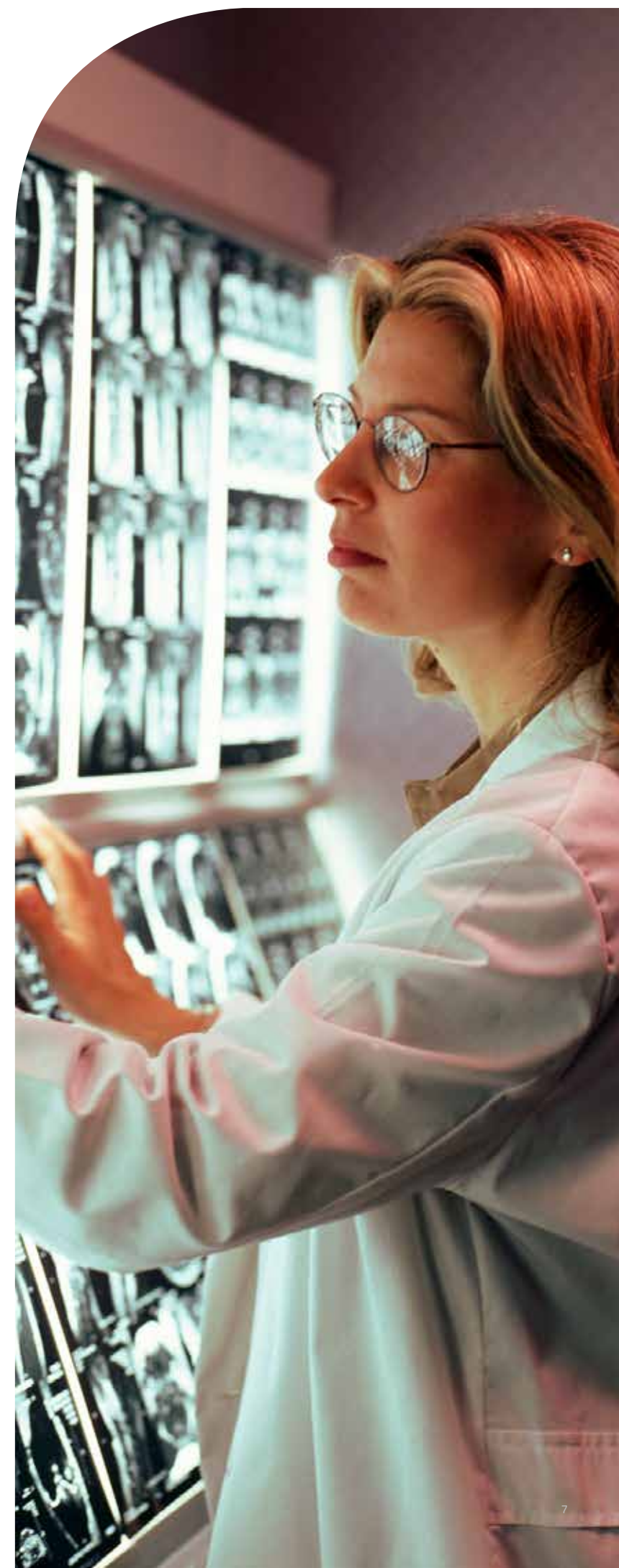
Heeft u ook een vraag op medisch-ethisch gebied?

Mail dan naar info@npvzorg.nl
Of schrijf naar NPV, t.a.v. redactie ZORG,
Postbus 178, 3900 AD Veenendaal

Wilt u liever telefonisch contact?

Aarzel dan niet om te bellen naar de NPV-Advieslijn: **(0318) 54 78 88**.
Voor urgente vragen zijn we 24 uur per dag bereikbaar.

Met deze advieslijn kunt u tegenwoordig ook chatten:
www.npvzorg.nl/advieslijn

Henk Lubberts stond nier en deel van zijn lever af

‘Ik doe dit niet om stoer te zijn’

Anneke Verhoeven

Henk Lubberts (44) stond zijn linker nier af aan een onbekende en doneerde een stuk van zijn lever. ‘Je kunt iemand zijn of haar leven teruggeven, hoe mooi is dat?!’

Sinds een aantal jaren geeft hij geregeld bloedplasma. ‘In 2014 ging ik, samen met mijn vrouw, naar een informatiebijeenkomst van het UMC Utrecht over orgaandonatie. We besloten toen dat ik het traject van screening zou ingaan. Op 11 maart 2015 heb ik mijn linker nier afgestaan. Intussen bleef er een gedachte hangen waar ik niet van los kwam. Na een periode van voorbereiding – een zaak van geloof, hart en verstand – kozen mijn vrouw en ik voor een volgende stap: screening voor een leverdonatie. Dat traject, ditmaal bij het UMCG in Groningen, verliep eveneens goed. Het resulteerde in een operatie op 12 december 2017.’

Begin april, vier maanden na dato dus, spreken we elkaar. Henk voelt zich goed en werkt inmiddels weer (als fondsen-werver bij het Reumafonds). ‘Ik merk dat de energie en de concentratie stapje voor stapje terugkomen.’

Bos bloemen

Leverdonatie bij leven wordt sinds 2004 in Nederland uitgevoerd. De ontvanger is meestal een kind. Het deel van de lever dat bij de donor achterblijft, groeit aan tot normaal formaat. Het getransplanteerde deel van de lever groeit mee met de ontvanger. Een volwassen man of vrouw kreeg zijn nier, het stukje van zijn lever ging naar een jong kind. Ze bleven voor Lubberts onbekend. ‘In beide gevallen ben ik altruïst en ken ik de ontvangers niet.’ Zo is het in Nederland geregeld; hij vindt dat wel prima. ‘Stel dat hij of zij te maken zou hebben met afstotingsverschijnselen – wat zou dat betekenen? Overigens zou ik dezelfde keus maken, want dan had diegene dankzij mijn nier toch een bepaalde periode een beter leven gehad en ook een perspectief daarop. De vraag of je de persoon kent, wil ik niet koppelen aan de bereidheid tot doneren. Bovendien zou een eventuele ontmoeting tot een heel ongemakkelijke situatie kunnen leiden. Welk bedankje zou ik verwachten? Een handdruk? Een bos bloemen?’

Stapje verder

Henk merkte dat het doneren van een orgaan aan je eigen kind vaak als vanzelfsprekend wordt gezien. Maar aan een onbekende, dat stuitte nog wel eens op verbazing. ‘Het zou zo jammer zijn als mensen zich, vanwege deze onwetendheid, niet realiseren dat velen op deze manier geholpen kunnen worden.’

Alleen ... twee keer vrijwillig onder het mes? Wie eenmaal een nier heeft afgestaan, heeft zijn bijdrage aan de samenleving toch wel geleverd, zou je denken. Henk Lubberts ziet dat anders. ‘Het gebeurt vaker dat een donor nog een stapje verder gaat. Ik doe dit niet om stoer te zijn. De drive komt vanuit een diepe overtuiging dat dit goed is. Ik ben dankbaar voor de gezondheid om een ander te kunnen helpen. “Geven maakt blij”, dat meen ik echt.’

Wonder op zich

Hij ziet zichzelf niet als een soort ambassadeur van orgaandonatie. ‘Maar ik wil er wel graag over praten en ik zou het heel mooi vinden als mensen er op z’n minst over gaan nadenken. Overigens kun je vrijblijvend een afspraak maken voor een gesprek in het ziekenhuis. Zo is het bij mij ook begonnen.’ Hij kan het iedereen aanraden. ‘Ik denk dat het goed is dat meer mensen nadenken over het doneren bij leven. De grootste groep wachtenden zijn de nierpatiënten. Elke nierpatiënt die een nieuwe kans krijgt, is een wonder op zich.’

‘Elke nierpatiënt die een nieuwe kans krijgt, is een wonder op zich’

Meer informatie:

Een uitgebreide versie van dit interview vindt u op onze website: www.npvzorg.nl/nieuws/ervaring-van-een-donor

Meer informatie: www.transplantatiestichting.nl

Zie ook www.npvzorg.nl/thema/orgaandonatie

Eline Borgdorff

Bestel het
gratis boekje
Schatzoeken!

Vanaf augustus is het (werk)boekje *Schatzoeken* beschikbaar, maar u kunt nu al een bestelling doen. Bekijk het eerste hoofdstuk digitaal op www.npvzorg.nl/schatzoeken en bestel daar alvast een of meerdere exemplaren, zodat u er persoonlijk of als gezin of groep mee aan de slag kunt gaan. Heeft u geen internet? U kunt het boekje ook bestellen via (0318) 54 78 88.

Zonder ouderen geen voltooid Nederland

Altijd jong willen blijven. Het lijkt erop dat het daarom draait in Nederland. Oud(er) worden is niet meer in. Vanwege de naderende gebreken, de dreigende afhankelijkheid?

Veel ouderen in Nederland ervaren hun leven als 'voltooid' en verlangen naar de dood; zelfs naar hulp daarbij. Een klein deel redeneert vanuit een autonome houding, gevolgd door een grotere groep die dit nasprekt vanuit een meer kwetsbare positie, een gevoel er niet meer toe te doen. Jouw unieke persoon wordt niet meer gewaardeerd, althans: zo ervaar je dat. Hebben we het oud-zijn met z'n allen zo onaantrekkelijk gemaakt? Zijn we er zo op ingericht dat we verwachten dat ouderen geen (speciale) bijdrage meer kunnen leveren, of worden ze zelfs als ballast gezien?

Stralen

De NPV gelooft dat iedereen, jong én oud(er), van onschatbare waarde is. Een mens is niet in economische termen te vatten. Elk mens is in Gods ogen een unieke schat, naar Zijn beeld gemaakt. Door Zijn ogen mogen we zo naar elkaar kijken.

De Bijbel zegt dat elke levensfase een bijzondere roeping met zich meebrengt om iets van God te mogen uitstralen in de wereld. In Psalm 92 staat dat mensen in hun ouderdom nog vrucht zullen dragen, fris en groen zullen zijn, om te verkondigen dat de HEERE waarachtig is.

Hoe kunnen we van Nederland een land maken waarin ouderen niet meer spreken over een voltooid leven, maar weer over een 'verkondigend leven', zoals Psalm 92 vreugdevol verwoordt? Een land waar ouderen kunnen stralen, op een plek waar (ook) zij een thuis ervaren en een thuis voor anderen kunnen zijn?

Samen met ondernemers maakt de NPV een vuist tegen eenzaamheid!

Kerk: eenzaamheidsvrije zone?

Dé plek waarvan je mag verwachten dat er geen eenzaamheid is, moet natuurlijk de kerk zijn. Voordat we zulke grote maatschappelijk problemen als eenzaamheid en voltooid leven kunnen pareren, dienen we ons af te vragen hoe het zit met onze eigen kerkelijke gemeente. Is het een plek waar iedereen, jong en oud, zich thuis voelt? Is onze kerk een 'eenzaamheidsvrije' zone? Waar mensen zeggen: dit is familie, hier wil ik bij horen?

Vanuit het idee dat elk klein begin van waarde is, geeft de NPV daarom binnenkort voor kerken het boekje *Schatzoeken* uit, om als gemeente, vereniging, gezin of club aan de slag te gaan met het onderwerp eenzaamheid. Daarmee wordt aangesloten bij het project 'Leven in Verbondenheid' van Ark Mission. Een 'omdenkenboekje': niet het probleem, maar de kans staat centraal. In de eerste plaats kijken we of we in onze eigen kerk genoeg oog hebben voor elkaar. Vervolgens geeft het boekje handvatten om verbinding te leggen tussen generaties. Je kunt de (eenzame) buitenwereld pas de hand reiken als je als kerk zelf een 'eenzaamheidsvrije' zone bent. Vanuit die gedachte beschrijft het boekje hoe je als kerk invloed kunt hebben in je omgeving. En hoe je ouderen kunt meegeven dat zonder hen Nederland niet 'voltooid' is.

NPV-Ondernemers steunen campagne voor waardig ouder worden

Een aantal ondernemers uit ons netwerk heeft het mogelijk gemaakt om het boekje *Schatzoeken* in groten getale gratis te kunnen verspreiden. Dit boekje is onderdeel van een brede campagne voor waardig ouder worden (en tegen eenzaamheid), die wordt gesteund door deze ondernemers. De campagne wordt eind september rond de Week tegen Eenzaamheid gelanceerd. Kijk voor meer informatie op www.npvzorg.nl/campagne.

VAN REE ACCOUNTANTS
and tax advisory for business and individuals

Arwin Kraaij is afgelopen jaar NPV-Ondernemer voor het leven geworden. Samen met een groep collega-ondernemers steunt hij de campagne voor waardig ouder worden. Bent u de volgende die aansluit?

Arwin Kraaij:

'Graag draagt Van Ree Accountants samen met de NPV bij aan het terugbrengen van een positieve houding tegenover het leven.'

www.vanreeaccountants.nl

Bent u ondernemer en wilt u concrete campagnes steunen die het geluid van leven terugbrengen in Nederland?

Voor een bedrag vanaf € 1.000 per jaar kunt u deelnemen aan het netwerk. Kijk voor meer informatie op www.npvzorg.nl/ondernemers. Nog eens doorpraten? Neem contact op met Eline Borgdorff via efborgdorff@npvzorg.nl of (0318) 54 78 88.

De onderwerpen waarmee de NPV zich in 2017 heeft beziggehouden:

- orgaandonatie en het ADR-systeem
- de evaluatie van de Euthanasiewet
- voorspellend DNA-onderzoek
- de Week van het Leven

54.856 leden

144.000 uren **thuishulp**
bij 3.700 **hulpvragers**
mogelijk gemaakt

Ruim 1,6 miljoen aan giften
71% **inkomsten** besteed
aan **voorlichting, onderzoek**
en **belangen-behartiging**

793 **complexe**
medisch-ethische
hulpvragen beantwoord
via **telefoon, e-mail,**
Facebook en op **locatie**

173 **lezingen,**
workshops en
presentaties

Opgericht: **het netwerk**
'Ondernemer voor
het leven'

Meer informatie:
www.npvzorg.nl/jaarverslag

Er zijn - het goud van de vrijwilliger

'Er zijn. Daarin zit het goud van de vrijwilliger in de palliatieve zorg.' Dat zei prof. dr. Anne Goossensen tijdens de jaarlijkse NPV-lezing, 15 mei jl. in Nijkerk. Goossensen is o.a. hoogleraar Informele zorg en Zorgethiek.

'Er zijn' is nooit alleen maar fysiek, constateert ze tijdens de bezoeken aan hospices. 'Er is een subtiele, aftastende aanwezigheid. Het begint bij verstillen, jezelf leegmaken. Vrijwilligers zeggen dat ze op een bepaalde manier naar het hospice toe fietsen. Ze beschrijven het moment dat ze in de kamer komen. Hoe kijkt de ander, is hij anders dan gisteren?' Soms kan 'er zijn' juist betekenen: er niet zijn. Een patiënt kan daar uitdrukkelijk om verzoeken, maar ook non-verbaal een barrière opwerpen.

Prof. Goossensen benadrukte dat je als vrijwilliger in de palliatieve zorg zelf bepaald niet buiten schot blijft. Het omgaan met mensen in de laatste levensfase werkt als een spiegel. 'Je vraagt je af: stel dat ik nog maar korte tijd had, wat zou dat betekenen?'

Een uitgebreidere samenvatting van de lezing is te vinden op onze website: www.npvzorg.nl/nieuws/verslag-npv-lezing-2018

Organen kweken in dieren?

Elise van Hoek

De ontwikkelingen staan niet stil. Inmiddels is het gelukt met stamcellen van varkens een alvleesklier in andere varkens te kweken. Op deze manier kunnen mogelijk stamcellen van mensen in een dier uitgroeien tot het gewenste orgaan.

Meer lezen? Zie ook www.npvzorg.nl/thema/embryo-onderzoek

Dit orgaan zou zeer geschikt zijn voor transplantatie, vooral ook omdat er bij gebruik van stamcellen organen 'op maat' (met cellen van de patiënt zelf) gemaakt zouden kunnen worden. Of eigenlijk: de wens is zelf mens-dieren, chimaeren, tot stand te brengen, om zo menselijke organen te laten groeien. Dit soort onderzoek is onder de huidige Embryowet verboden.

Een principieel bezwaar hierbij is het 'respect voor de menselijke waardigheid'. Stel dat chimaeravorming kan leiden tot een deels menselijk brein, of tot de vorming van menselijke geslachtscellen? Mocht onderzoek met mens-dier chimaeren al worden toegestaan, dan bepleit de NPV de voorwaarde dat daarvoor geen menselijke embryo's 'verbruikt' worden. In een christelijke visie is er een fundamenteel verschil tussen een mens/ de menselijke gemeenschap en de dieren. Wat overigens zeker niet inhoudt dat met dieren van alles gedaan mag worden. Het maken van mens-dier chimaeren waarbij menselijke hersencellen zich in de hersenen van een dier ontwikkelen, hoeft nog geen mensachtig wezen van het dier te maken, maar kan wel lijden bij het dier veroorzaken. Zetten we bij het tot stand brengen van mens-dier chimaeren de werkelijkheid - de natuur - niet naar onze hand? Het is beter in te zetten op andere vormen van orgaandonatie, dan op het creëren van chimaeren.

puzzel

De puzzel waarmee we in het vorige nummer zijn gestart, voorziet duidelijk in een behoefte. Dank voor uw enthousiaste reacties! De juiste oplossing was 'WAARDIG'. Uit de vele goede inzendingen hebben we drie winnaars geselecteerd: mevrouw C. van der Zwan uit Alphen aan den Rijn, mevrouw T.H. Kisjes-de Jong uit Capelle aan den IJssel en de heer of mevrouw M. Schippers uit Lisse. Zij hebben het boek *Dwalen door verhalen* toegestuurd gekregen. Ook de nieuwe puzzel is een kwestie van goed lezen, want alle antwoorden zijn in deze ZORG verstopt.

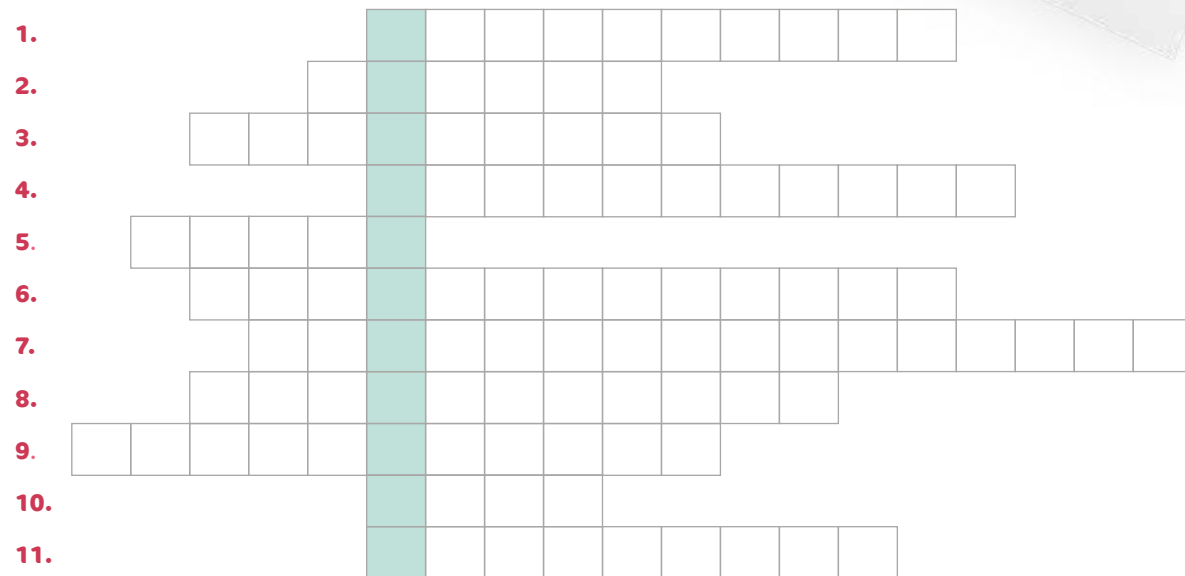
De oplossing, die verschijnt in de gekleurde vakjes, kunt u voor 1 augustus doorgeven via www.npvzorg.nl/inzending-puzzel

Geen internet?

Stuur dan uw oplossing met vermelding van uw naam, adres en telefoonnummer in een gefrankeerde envelop of per briefkaart naar: **NPV, Postbus 178, 3900 AD VEENENDAAL**

We stellen drie cadeaubonnen ter waarde van € 15 beschikbaar, te besteden bij een van de vestigingen van Brownies & downieS. Zie ook www.browniesanddownies.nl.

win!

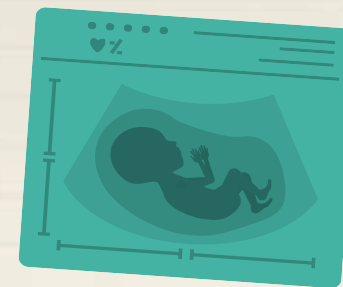

1. Wat kan men bij leven onder meer doneren?
2. Over de nieuwe orgaanwet doen veel ... de ronde.
3. Hoe heten mens-dieren die een rol spelen bij het kweken van organen?
4. Bij desensibilisatie worden ... uit het bloed gefilterd.
5. Van welk orgaan stond Henk Lubberts een deel af?
6. De NPV heeft een keuzehulp ontwikkeld over anticonceptie en ...
7. Welke fase heeft Diederik van Dijk er ruimschoots op zitten?
8. Hoe heet het boekje dat de NPV uitbrengt over waardig ouder worden?
9. Wat zou er in de kerk niet mogen zijn?
10. Voor welk donororgaan is de wachtlijst het langst?
11. In welke maand begint dit jaar de Week tegen Eenzaamheid?

prikbord

Keuzehulp anticonceptie

De NPV heeft een digitale keuzehulp ontwikkeld over anticonceptie en gezinsvorming. De online module helpt mensen om te ontdekken wat voor hen belangrijk is en welke keuze daarbij past. Daarnaast is er ook een keuzehulp beschikbaar over de 20 wekenecho. Beide keuzehulpen zijn gratis. Ga naar www.npvzorg.nl/keuzehulp.

Vacature: Docent cursus terminale hulp

Heeft u affiniteit met terminale hulpverlening? We zijn op zoek naar iemand die op vrijwillige basis de cursus Terminale hulp wil geven aan vrijwilligers in kerken, lokale afdelingen en hospices. Reiskosten worden vergoed.

Voor nadere informatie kunt u contact opnemen met NPV-Thuishulp: (0318) 54 78 88. Of mail naar thuishulp@npvzorg.nl.

Colofon

Tekst NPV • **Realisatie** TRUE Communications
• **Drukwerk** Zalsman Zwolle b.v. • **Beeldmateriaal** Beeldmateriaal Willemine Bunk, Corma van Setten, eigen beelden, Getty Images, iStock • **Oplage** 52.000

NPV

Postbus 178, 3900 AD Veenendaal
Kerkewijk 115, 3904 JA Veenendaal
(0318) 54 78 88

Wilt u meer weten over de NPV?

Ga naar www.npvzorg.nl

Gesproken versie van ZORG: (0318) 54 78 88,

of e-mail naar info@npvzorg.nl

Volg de NPV!

@npvzorgnl • facebook.com/npvzorg

Way of Life is de jongerenorganisatie van de NPV, www.wayoflife.nl

Lidmaatschap & giften

Lid worden

U kunt zich aanmelden via onze website:

www.npvzorg.nl/wordlid of schriftelijk via het aanmeld-formulier (verkrijgbaar bij de NPV). De contributie bedraagt € 17,50 per jaar (gezinsleden betalen € 12,50 per jaar).

Jongeren tot 25 jaar kunnen voor € 12,50 per jaar lid worden van Way of Life. Het lidmaatschap kan elk gewenst moment ingaan en wordt automatisch verlengd. Voor ledenvoordelen zie www.npvzorg.nl/ledenvoordeel.

Adreswijziging of opzegging

Geef uw adreswijziging of opzegging bij voorkeur door via onze website www.npvzorg.nl/lidmaatschap of mail naar ledenadministratie@npvzorg.nl. Opzeggen schriftelijk voor 5 november.

Giften

Uw financiële steun is welkom op rekeningnummer **NL11 INGB 0004 7118 88** t.n.v. 'NPV'. Vermeld uw naam, adres en de opmerking 'gift'.

Het leven is een gave van de Schepper zelf

Dat leven is kostbaar;
van het allerprilste begin
tot aan het einde

‘Elke nierpatiënt die
een nieuwe kans krijgt,
is een wonder op zich.’

.....

Henk Lubberts,
orgaandonor